

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei
christianae capita illustrantium: indice quadruplici
instructum post editiones 5 revisum, iam septimo
recusum**

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs I.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

CAPUT XXV.

DE

VITA ÆTERNA.

ARTICULUS I.

DE VITÆ ÆTERNÆ NOMI-
NIBUS VARIIS ET SIMI-
libus.

VITA ÆTERNA ET GLORIA ERIT
iteratus Christi accubitus.

1750. *Accumbebat Christus primò cum discipulis, postea pedes lavabat; & post lotionem de dilectione sermonem faciebat, Joh. 13. v. 1. seq. Typus est gratiæ & gloriæ, in vita gratiæ nobiscum discumbit in mensa, Ps. 23. in nuptiis, Matth. 22. vers. 2. sed surgit & pedes lavat, mortuos consecrando, ut ab impuritate & inquinamenti peccati purgemur, mortale induat immortalitatem, 1. Cor. 15. v. 44. Postea discumbet denuò nobiscum, Luc. 22. v. 30. cum per resurrectionem loti fuerimus, & de amore nobiscum sermones jucundissimos instituet, cum videbimus gloriam illam, quam ex mere amore diligentibus eum, præparavit, coram intuebimur, Joh. 17. v. 24.*

VITA ÆTERNA ÆSTAS.

1751. *Esa. 16. v. 9. Clamor super æstivis fructibus corrui.* Pœna hæc est impii Moabi & mundi, qui diè judicii plorabunt, Luc. 6. v. 25. sed piorum erit æstas gaudii, Psal. 126. v. ult. Joh. 16. v. 20. & seq. Esa. 35. 10.

Ecc 3

ÆTER-

ÆTERNA VITA EST INCOR-
rupta corona.

1752. 1. Cor. 9. v. 25. *Cursures coronam immarcescibilem affectant*: At qui in stadio pietatis decurrunt strenuè, his immarcescibilis corona destinatur, corona justitiæ, 2. Tim. 4. v. 8. gloriæ, 1. Petr. 1. v. 4. vitæ, Jac. 1. v. 12. Apoc. 2. v. 10. Ut enim piorum folia non defluunt, Psal. 1. v. 3. sic nec gloriæ corona marcescet in altera vita. Verè enim tunc implebitur promissio planè: *Hostes ejus pudore induam, super ipsum efflorescet corona*, Psal. 132. v. ult. Hostes nostri peccatum, mors sunt, qui pudore suffunduntur, quia abolentur, 1. Cor. 15. v. 26. corona & decor piorum in hac vita hyeme sæpe marcescit; expecta igitur beatam illam vitæ æternæ ætatem, quâ efflorescet corona tua, si modò cum Christo in hac vita gestas spineam coronam; sine hac non hæreditabis illam floridam coronam. Act. 14. v. 21. *Per multas tribulationes!*

COMPENSATIO.

1753. *Salomoni à Davide injunctum fuit, ut filiis Barsillai, ob præstitam beneficentiam, 2. Sam. 19. v. 32. de viælu prospiceret, eosque convictores mensa sua faceret, 1. Reg. 2. v. 7. Ita Deus pater verus David in ultimo die Salomonem Christum, qui est ipsa sapientia, constituet largissimum compensatorem beneficentiæ pauperibus exhibitæ, quando pios in cælo discumbere faciet, Matth. 8. v. 11. Luc. 22. v. 30.*

VITA ÆTERNA EST EPULUM.

1754. Joh. 12. v. 2 *Lazarus cum Christo discumbat*: Imago est vitæ æternæ, in illa enim cum Christo discumbemus: cum Abrahamo & Isaaco & Jacobo, Matth. 8. v. 11. Videamus ergò, ut in hac vita ad cœnam Christi properemus, quam nobis paravit opi-

opiparam, Luc. 14. Vigilemus, ut cum Christo introeamus ad nuptias Matth. 25. v. 19. aperiamus Domino pulsanti, Apoc. 3. v. 20. Væ autem illis, qui cœnam gratiæ spernunt, nam cœnâ gloriæ privabuntur! Væ iis, qui securitate carnis & mundi effascinati dormiunt!

VITA ÆTERNA EPULUM.

1755. *Frates Josephi post perpeffas tentationes & angustias, tandem cum fratre se revelante epulantur*, Gen. 43. v. 34. Ita Christi fratres sumus, perpetientes plurimas angustias & calamitates, tandem in altera vita cum eo discumbemus, qui se adedò alienum nobis præbuit in afflictionibus, alienum vultu, verbis, factis, cum tamen misericordiæ affectu nobis proximus fuerit, quem tamen ut nos celaret, vultum suum avertit, ut Joseph, Gen. 42. v. 24.

VITA ÆTERNA EST VERA HIERUSALEM, Apoc. 21. v. 1. seq.

1756. *Hierusalem notat pacis visionem*. Vera pacis visio in cœlo est, ubi demùm veram pacem cum Deo invenimus, quam hîc in fide possidemus, Rom. 5. v. 1. pacem cum angelis, lætitiæ nostræ sociis, pacem cum conscientia plenam, cum gaudium nostrum nemo à nobis tollit, & cujus promissi consummatio ad vitam æternam spectat. Hierusalem David primus acquisivit, 2. Sam. 5. 6. cœlum veram Hierosolymam cœlestis David primus acquisivit. Hierosolymis focum suum habebat Dominus, Esa. 31. v. 9. in altera vita Deus focus erit, totus lucens igne charitatis, cujus scintillas solum in hac vita perferentiscimus.

COELUM EST HORREUM DEI.

1757. *Paterfamilias fruges in horreum suum colligit*.
Ecc 4

git: Frumentum hoc sunt corpora piorum, quæ feminantur in corruptibilitate, 1. Cor. 15. v. 41. colligentur verò, Matth. 13. v. 48. & congregabuntur, Matth. 3. v. 12. & rore Domini irrigabuntur, Esa. 26. v. 19. Plantata prius, Rom. 6. v. 5. & cum Christo mortificata. Joh. 12. v. 24. In horreum autem cæli colligentur, nam nec ventus tentationis pios magis divexabit. Apoc. 7. v. 17.

MESSIS VITÆ ÆTERNÆ
centupla.

1758. Gen. 26. v. 12. *Isaac invenit in anno centuplum*. Messis nostra centupli erit in altera vita. Ibi erimus Isaaci, hoc est ridentes, ob liberationem, Psal. 126. v. 2. ex captivitate peccati & miserix, Rom. 7. 23. c. 8. v. 21. Annus ibi erit liberationis & plenariæ remissionis. Centuplum metemus, Matth. 19. 29. quotquot fructum centuplum feremus in hac vita, patientiæ, Luc. 8. v. 8.

VITA ÆTERNA EST BRABÉON, 1. Cor. 9. v. 24.

1759. *Agonohetes Christus ipse*, qui brabéum distributurus est. Hoc erit *brabéum* coronæ triplicis, iustitiæ, 2. Tim. 4. v. 8. gloriæ, 1. Petr. 5. v. 4. vitæ, Jac. 1. v. 12. gloriæ, Joh. 17. v. 14. Rom. 8. v. 17. 2. Cor. 4. 17. *vocationis cælica*, Philip. 3. vers. 14. æternarum nuptiarum hoc erit *brabéum*, quò nos Christus excipiet, Apoc. 19. v. 79. *Eleazarus aurea monilia Rebecca dabat*. Gen. 24. v. 53. Christus ipse ejusque Eleazari, angeli, perpetuâ lætitiâ pios beabunt; ille dando, hi cohabitatione jucundissimâ apud eosdem manendo: Notant Lexicographi, vocem *brabéon* etiam *sceptrum regium significare*: Reges quoque erimus in altera vita,

13, Apoc. 1. v. 5. cap. 2. v. 26. Regnabimus cum Christo, Rom. 5. v. 17. Apoc. 5. v. 10. cap. 22 v. 5.

VITA ÆTERNA EST FASCICULUS viventium.

1760. Hâc metaphorâ status vitæ æternæ depingitur, 1. Sam. 25. v. 29.

1. *Ob securitatem.* Frumentum enim in fasciculos colligatum tutum est ab imbribus, turbine, procellis: ita pii in altera vita immunes erunt & tuti à vento tentationis & imbre crucis, Tob. 3. v. 22. Apoc. 21. v. 4.

2. *Ob colligationis finem.* Paleæ quoque in fasciculos colliguntur; sed ad comburendum, Matth. 13. v. 30. Pii verò, ut electum Dei frumentum in horreum vitæ cœlestis colliguntur, Matth. 3. v. 12.

3. *Ob consociationem.* Fasciculus ex multis componitur culmis: in altera vita magna erit piorum societas, multitudo angelorum.

4. *Ob vinculi rationem.* Colligati sunt pii etiam in regno gratiæ mutuâ dilectione, spiritûs unius unione, Ephes. 4. At in altera vita vinculum dilectionis perfectum erit & interreptum, 1. Corinth. 13. v. ult. cum in fasciculum veræ vitæ, Col. 3. v. 2. collecti fuerint.

5. *Ob allegoricam significationem.* Fasciculum argenti fratribus suis reddendum curavit Joseph, Gen. 42. vers. 35. gratis frumentum dedit. Ita in altera vita re ipsa experiemur, omnia nobis gratis exhibita fuisse, absque ullô meritorum nostrorum argento, Esa. 55. v. 2. seq. quod hic credimus, ibi possidebimus.

Job. 14. v. 17. *Peccata nostra in fasciculo colligari à Deo dicuntur:* At in fasciculo viventium colligati pii, nullum habebunt peccatum, 1. Cor. 15. v. 56. 57. obli- gnatò plenè peccatò, Dan. 9. v. 24.

Cant. 1. vers. 13. *Sponsus est instar fasciculi myrrhæ Sponsæ.* Cum ecclesiam, spiritualem sponfam, ad nuptias ducet, Apoc. 19. v. 17. in fasciculo viventium ligabit; verè erit fasciculus myrrhæ incorruptibilitatem (cujus causa myrrha esse perhibetur) donans, 1. Cor. 15. v. 54.

Huic viventium fasciculo innexos sibi Dominus agglutinabit, ut sint ipsi in populum, nomen, gloriam, laudem, Jerem. 13. v. 11.

VITA ÆTERNA VERA MANSIO.

1761. Joh. 14. v. 2. 1. *Ob veram lucem.* Exod. 10. v. 23. in mansionibus Israelitarum lux erat, tenebris Ægyptios præmentibus: ita in vita æterna vera lux ingruet, damnatis in tenebris relictis: hæc erit lux æterni solatii.

2. *Ob typicam significationem.* Gen. 47. v. 11. Joseph fratribus suis patrique mansiones præparavit: ita nobis Christus locum paravit, Joh. 14. v. 2. non varium & mutabilem, sed certum fixumque in cælis, in quibus ipse gloriosè regnat, Psal. 68. v. 7. Mansiones hæc sunt immunes à periculis & securæ, Esa. 32. v. 18. nemo eas vastabit aut diruet: sæpè mansionibus nostris expellimur, exiliò domos mutamus, magnas Diaboli fraudes viresque; extimescimus, Apoc. 12. c. 3. 10. Nullus ibi metus erit, Deo nobis cohabitante, Apoc. 21. v. 3. c. 7. v. 15. Aspiremus ad hanc mansionem, Phil. 3. v. 20. nullam enim in hac vita habemus mansionem, Hebr. 13. v. 14. In altera illa verè habituri sumus. Conf. Psal. 107. v. 5. alleg. ibi enim politevma nostrum, Phil. 3. vers. 19. princeps noster pacis, habitaculum paravit, Esa. 32. v. 18. civitatem suam, Apoc. 21. v. 1. seq.

VERA PATRIA COELUM.

1762. Genes. 31. vers. 3. *Jacob in patriam remigrare jussus*

missus est, servitū exire. Vita hominis nihil nisi servitium est, immundo mundo, ejusque præstitum vanitatibus: Ex hac emigrandum, in patriam veram remeandum, quæ cælum & vita gloriosa: ibi verus pater, Joh. 20. v. 17. vera ecclesia, mater, partim militans, suspiriis & gemitibus, triumphans, ipsâ re jam possidens, quæ credidit, Rom. 8. Ob hanc patriam, mundus patria relinquenda, exemplō Ruth, cap. 2. v. 11. alleg. applicatō. Maximæ calamitatis nota est, patriam revivere non posse, Jer. 22. v. 10. Maximæ ergo felicitatis argumentum, cœlestem patriam adipisci. Confer. Heb. 11. v. 14.

VITA ÆTERNA PARADISUS,
vel hortus Eden.

1763. Luc. 23. v. 42. Apoc. 2. v. 7.

1. *Ob Synonymiam*: Paradisus enim & hortus Eden synonyma sunt quandoque. Certè vita æterna & cælum verus Dei hortus est, plantis illis ornatus confususque, de quibus, Esa. 60. v. 21. Hunc cœli hortum ut Christus restitueret, in horto passus sanguineum sudorem emisit, in horto sepultus, cœli hortum nobis resignavit, Joh. 18. v. 1. cap. 19. v. 41.

2. *Plantationem*: Solus Deus Paradisum plantavit, Gen. 2. v. 8. Solus idem vitæ æternæ autor.

3. *Hominis impositionem*. Gen. 2. v. 8. Ita Deus ad vitam æternam hominem condidit, Sap. 2. v. 23.

4. *Situm*: Ad orientem Deus plantaverat: Christus est verus oriens ex alto, Luc. 1. vers. 78. verus *Zemah*, Zach. 6. v. 12. ad hunc vita æterna, & in hoc, ordinata est; nemo enim venit ad patrem, nisi per Christum, Job. 14. *Ipse vitam dat ovibus*, Johan. 10. Vitæ princeps est, Act. 3. vers. 15. autor vitæ, 2. Timoth. 1. v. 10.

5. Va-

5. *Variarum arborum sationem*, Gen. 2. v. 9. Ita in vita æterna *variæ* arbores, magnæ, parvæ, quoad gloriæ gradus varios. In paradiso erant *pulchræ* arbores ad visendum; in altera vita angelos, beatosque omnes lætis oculis contemplabimur; in paradiso *suaves* erant arbores ad vescendum: Cibus in vita æterna erit suavissimus, quem cum Abrahamo & Isaaco capiemus Matth. 8. v. 11.

6. *Ligni vitæ positionem*, Gen. 2. v. 9. Christus verum vitæ lignum vel arbor, ex qua in omnes surculos vitæ fons manavit, Joh. 15. v. 2. Esa. 60. v. 21. in vita æterna erit; cum ipso enim vivemus, Joh. 14. v. 19. vita nostra patefiet, Col. 3. v. 4.

7. *Irrigationem*. Quatuor flumina erant paradisu irrigantia, Genes. 2. v. 10. In altera vita, non quatuor, sed infinita erunt solatii flumina, hoc est, gaudia ineffabilia, gaudiorum torrentes, Plal. 36. v. 9. In his gaudiis & solatii fluminibus aurum invenitur; hoc est, Deus ipse, Job. 22. vers. 24. 25. & gemma vera Christus, suos revisens, mentes eorum gaudio inexplicabili perfundens, Joh. 16. v. 22.

8. *Summam voluptatem & delectationem*, quæ in paradiso fuit. Conf. Ezech. 28. v. 13. Ita in æterna vita summa voluptas erit. Hoc erit sponsæ mysticæ pomarium, Cant. 4. v. 13. in quo fons aquarum viventium, Apoc. 7. v. 17. scaturiet, Cant. 4. v. 15. Quæ hujus vitæ delectationes & viridaria sunt, vanitates sunt. Conf. Eccl. 2. v. 2. & 15.

VITA ÆTERNA VERA requies.

1764. Ruth. 3. v. 1. *Nacmi Ruthæ requiem parare voluit, suadens ambire castum Boozî amorem*: At in vita æterna ecclesia triumphans, cujus typum Ruth gerit, non

non primum ambibit amorem sponsi spiritualis, sed plene eo perfruetur, cum ad nuptias introduceretur, Apoc. 19. v. 7. ut scilicet requie æternâ fruatur, cum sabbathum sanctæ quietis erit, Confer. Exod. 16. v. 23. cap. 55. v. 2. Tunc terram promissam occupabimus, veram quietem habebimus, Deut. 12. vers. 10. allegor. Hostes nostri planè quiescent, non laceissent nos, ut Jos. 12. v. 24. Hanc quietem nobis Dominus jurejurando promisit, Ezech. 18. *Peccator vivat*: præstabit, 1. Cor. 15. v. 26. De hâc quiete, Hebr. 4. v. 1. 3. 9. 11. Apoc. 14. v. 11.

SABBATHUM VERUM.

1765. Esa. 66. v. 23. *Ob requiem*. Sabbatho requiescimus, Exod. 20. v. 8. seq. In altera vita verè quiescimus. Conf. Tit. præc.

2. *Sanctificationem*. Gen. 2. v. 3. Ita in Sabbatho vitæ æternæ planè sanctificabimur, abolitò planè peccati fermentò, 1. Corinth. 15. benedictionem consequemur, quam fide tenuimus. *Venite benedicti patris mei*, Matth. 25.

3. *Sacrificiorum & panum propositionis oblationem*, 2. Chron. 8. v. 13. Lev. 24. v. 8. Ita Sabbatho æternæ vitæ DEO sacrificia laudis offeremus: Panis cœlestis, Christus nobis proponetur manducandus, cum Abrahamo discumbentibus, Luc. 22. v. 30. Servitium nostrum in Sabbatho jure erit interruptum, non vicissitudines experietur, ut Leviticum, 2. Chron. 23. v. 48. Conf. Apoc. 7. v. 16. cap. 4. v. 8. verè in nomine Domini exultabimus singulis diebus, Psal. 89. v. 17.

4. *Vestium novarum sumptionem*: Sabbatho novas vestes induimus, indusium: Idem faciemus in altera vita. Christum in baptismo induimus, sed vestem hanc justitiæ sæpius peccatis conspurcamus. In altera vita

vita planè *munda vestes* manebunt, Apoc. 7. v. 15. *candida erunt*, ut Christi vestis in monte, Matth. 17. Imaginem Adami cœlestis portabimus, 1. Cor. 15. v. 49. vestibus *salutis* induemur, Esa. 61, 10. aureis, Pf. 45, 10.

5. *Piorum congregationem*: Sabbathô ad cultus pietatisque confluunt exercitia: ita in altera vita pii omnes confluunt, liberati ex Babylone mundi convenient, dispersi in exilio mundi filii Dei congregabuntur *ad patrem verum* Matth. 23. v. 9. Eph. 3. v. 15. ad animæ sponsum, ad caput & regem suum, ad aquilam, ad pios angelos.

4. *Virium rejectionem*. Quos enim assiduus vocationis labor toto septimanæ spatiô exercuit, ii vires Sabbathô paululum recolligunt: in altera vita vera erit refectio, imbecillitatis nostræ refocillatio.

ARTICULUS II.

DE VARIIS VITÆ ÆTERNÆ
bonis.

VITA ÆTERNA NULLA HUMANA
industriâ acquiritur.

1766. *In cibo septimi anni non laborabant Israelitæ; sponte enim suâ proveniebat injussus*: ita vita æterna, quæ septimo anno, h. e. sabbathi illius perpetui, Esa. 66. v. 23. datur, nullo labore humano comparatur, Dei donum est, Ephes. 2. v. 8. Rom. 6. v. 23. Benedictionis divinæ fructus est.

IN ÆTERNA VITA DEI COGNITIO
plenior.

1767. *Salomon omnia verba explicuit & anigmata, quæ proposuit regina Sabæ*, 1. Reg. 10. v. 3. Sponsa Christi & regina Ecclesia est, Pfal. 45, 10. ut gloriam ipsius coram videat, Joh. 17. v. 24. tunc demùm perfectam omnium